

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000030

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 05-01-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Колісник Роксолана Ярославівна

2. Roksolana Y. Kolisnyk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 053

Назва наукової спеціальності: Психологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 053 Психологія

Дата захисту: 03-02-2026

Спеціальність за освітою: 053 Психологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 11642

Повне найменування юридичної особи: Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., 08401, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., 08401, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.15.01

Тема дисертації:

1. ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ЧИННИК АДАПТИВНОСТІ ВИХОВАНЦІВ ЗАКЛАДІВ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
2. Emotional intelligence as a factor of adaptability of pupils of out-of-school education institutions.

Реферат:

1. У дисертації наведено теоретичне узагальнення і нове розв'язання проблеми ролі емоційного інтелекту як чинника адаптивності вихованців закладів позашкільної освіти. У теоретичному розділі дисертаційного дослідження здійснено всебічний аналіз проблеми емоційного інтелекту як чинника адаптивності вихованців позашкільних освітніх закладів. Це дало змогу визначити основні підходи до розуміння змісту та структури зазначених феноменів, виявити їх взаємозалежність та підкреслити вагому роль освітнього середовища у процесі їхнього розвитку. Встановлено, що емоційний інтелект є багатокомпонентним інтегративним утворенням, яке охоплює здатність усвідомлювати, розпізнавати й регулювати власні емоції та емоції оточення, а також ефективно застосовувати емоційну інформацію для оптимізації мислення й поведінки. Аналіз концепцій П. Саловея і Д. Майєра, Д. Гоулмана, Р. Бар-Она та українських науковців засвідчив поліструктурність цього феномену й тісний його зв'язок з іншими особистісними характеристиками, зокрема адаптивністю. Адаптивність у дитячо-підлітковому віці розглядається як здатність адекватно реагувати на зміни соціального, освітнього й емоційного середовища, що потребує не

лише когнітивного розвитку, а й сформованості емоційної саморегуляції, соціальних умінь та гнучкості мислення. Доведено, що емоційний інтелект та адаптивність виступають взаємопов'язаними конструктами, які підсилюють розвиток один одного в процесі особистісного становлення. Високий рівень емоційної компетентності зумовлює ефективність адаптаційних механізмів, розвиток емпатії, рефлексії та впевненості в собі, що забезпечує успішну соціалізацію. Розроблена структурно-функціональна модель відображає вплив складників емоційного інтелекту (емоційної обізнаності, саморегуляції, мотивації, емпатії) на ключові аспекти адаптивності (когнітивний, емоційний, мотиваційний, поведінковий, соціальний, рефлексійний, екзистенційно-смысловий). У моделі враховано міжкомпонентні взаємозв'язки, контекстуальні умови й фактори, що сприяють реалізації цього впливу. При цьому підкреслюється динамічність обох процесів, їх здатність до розвитку під впливом тренінгових програм, позитивної групової взаємодії та педагогічної підтримки. Окремо акцентовано на специфіці позашкільного освітнього простору, який створює сприятливі умови для розвитку емоційного інтелекту й адаптивності. Гнучкість програм, різноманіття видів діяльності, атмосфера емоційної безпеки, можливість творчого самовираження та прийняття власних рішень забезпечують засвоєння адаптивних моделей поведінки та зміцнюють емоційно значущу взаємодію. Узагальнено, що результати теоретичного аналізу підтверджують важливість вивчення емоційного інтелекту як ключового ресурсу формування адаптивності вихованців позашкільної освіти та становлять основу для подальших емпіричних досліджень і розробки психолого-педагогічних умов їхнього розвитку. Емпіричне дослідження емоційного інтелекту як чинника адаптивності вихованців закладів позашкільної освіти здійснювалося у межах системного підходу, що дозволив розглядати явище у його багатовимірності та комплексності. Виявлено, що складові емоційного інтелекту тісно корелюють з основними аспектами адаптації підлітків – когнітивним, емоційним, мотиваційним, поведінковим, соціальним, особистісно-рефлексивним та екзистенційно-смысловим. Методологічні засади дослідження були обґрунтовані на основі сучасних концепцій емоційної компетентності та динамічного характеру адаптивності, що забезпечило цілісність логіки аналізу. Урахування вікових та соціокультурних особливостей вибірки, а також дотримання етичних вимог надало дослідженню наукової валідності та створило міцне підґрунтя для подальшого емпіричного вивчення взаємозв'язку між емоційним інтелектом та адаптивністю. Це також відкрило перспективи для розробки психокорекційних програм, спрямованих на підтримку підлітків у системі позашкільної освіти. Отримані результати дозволили сформулювати цілісне уявлення про особливості емоційного та адаптаційного розвитку вихованців. Показано, що хоча більшість підлітків мають середній рівень емоційного інтелекту, значна їх частина зазнає труднощів у розпізнаванні та регуляції емоцій, що вказує на наявність потенціалу для подальшого розвитку саморегуляційних навичок. Аналіз даних засвідчив, що найбільш проблемними зонами адаптації є соціальна та емоційна сфери, тоді як навчальна адаптація загалом перебуває на вищому рівні. Це підтверджує, що головні труднощі підлітків у позашкільному середовищі зумовлені міжособистісними стосунками та емоційною нестабільністю, а не академічними факторами. Факторний аналіз дозволив виокремити структурні компоненти адаптивності. Навчальна адаптація базується на поєднанні емоційно-когнітивних ресурсів та особистісної стійкості; соціальна адаптація визначається підтримкою й позитивною взаємодією, а також здатністю регулювати рольову поведінку у групі; емоційна адаптація проявляється як у чутливості, самоприйнятті та позитивному ставленні.

2. The dissertation provides a theoretical generalization and a new solution to the problem of the role of emotional intelligence as a factor in the adaptability of students of out-of-school educational institutions. In the theoretical section of the dissertation research, a comprehensive analysis of the problem of emotional intelligence as a factor in the adaptability of students of out-of-school educational institutions was carried out. This made it possible to determine the main approaches to understanding the content and structure of the above phenomena, to identify their interdependence and to emphasize the significant role of the educational environment in the process of their development. It was established that emotional intelligence is a multi-component integrative formation that includes the ability to realize, recognize and regulate one's own emotions and the emotions of others, as well as to effectively use emotional information to optimize thinking and behavior. Analysis of the concepts of P. Salovey and

D. Mayer, D. Goleman, R. Bar-On and Ukrainian scientists demonstrated the polystructural nature of this phenomenon and its close connection with other personal characteristics, in particular adaptability. Adaptability in childhood and adolescence is considered as the ability to adequately respond to changes in the social, educational and emotional environment, which requires not only cognitive development, but also the formation of emotional self-regulation, social skills and flexibility of thinking. It has been proven that emotional intelligence and adaptability are interrelated constructs that reinforce each other's development in the process of personal formation. A high level of emotional competence determines the effectiveness of adaptation mechanisms, the development of empathy, reflection and self-confidence, which ensures successful socialization. The developed structural-functional model reflects the influence of the components of emotional intelligence (emotional awareness, self-regulation, motivation, empathy) on key aspects of adaptability (cognitive, emotional, motivational, behavioral, social, reflective, existential-semantic). The model takes into account inter-component relationships, contextual conditions, and factors that contribute to the implementation of this impact. At the same time, the dynamism of both processes and their ability to develop under the influence of training programs, positive group interaction, and pedagogical support are emphasized. Separate emphasis is placed on the specificity of the extracurricular educational space, which creates favorable conditions for the development of emotional intelligence and adaptability. The flexibility of programs, the variety of activities, the atmosphere of emotional safety, the possibility of creative self-expression and making one's own decisions ensure the assimilation of adaptive models of behavior and strengthen emotionally meaningful interaction. It is summarized that the results of the theoretical analysis confirm the importance of studying emotional intelligence as a key resource for the formation of adaptability of students of extracurricular education and form the basis for further empirical research and the development of psychological and pedagogical conditions for their development. Empirical research on emotional intelligence as a factor in the adaptability of students of extracurricular education institutions was carried out within the framework of a systemic approach, which allowed us to consider the phenomenon in its multidimensionality and complexity. It was found that the components of emotional intelligence are closely correlated with the main aspects of adolescent adaptation - cognitive, emotional, motivational, behavioral, social, personal-reflective and existential-semantic. The methodological principles of the study were based on modern concepts of emotional competence and the dynamic nature of adaptability, which ensured the integrity of the logic of the analysis. Taking into account the age and socio-cultural characteristics of the sample, as well as compliance with ethical requirements, gave the study scientific validity and created a solid foundation for further empirical study of the relationship between emotional intelligence and adaptability. This also opened up prospects for the development of psychocorrectional programs aimed at supporting adolescents in the system of extracurricular education. The results obtained allowed us to form a holistic idea of the features of the emotional and adaptive development of pupils. It is shown that although most adolescents have an average level of emotional intelligence, a significant part of them experience difficulties in recognizing and regulating emotions, which indicates the presence of potential for further development of self-regulation skills.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Карпенко Є., Савко Н., Лялюк Ю., Колісник Р. Емоційний інтелект у структурі мотиваційної спрямованості особистості. Інсайт: психологічні виміри суспільства: наук. журн. / ред. кол. І. С.

- 1. Kovalchuk Z.Ya., Kolisnyk R.Ya., Toba M.V., Tsarenok L.B., Kaskov I.O. Personal reflection and responsibility in the conditions of continuous social changes. Теоретичні та прикладні аспекти психології та соціальної роботи : зб. наук. праць Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. Северодонецьк : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2023. № 3 (62). Т. 1. С. 136–144.
<https://doi.org/10.33216/2219-2654-2023-62-3-1-131-135>
- 2. Колісник Р.Я. Феномен емоційного інтелекту в науковій літературі. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна: збірник наукових праць / головний редактор З.Я. Ковальчук. Львів: ЛьвДУВС, 2023. Вип. 2. С. 49–57.
<https://doi.org/10.32782/2311-8458/2023-2-7>
- 3. Колісник Р.Я. Розвиток адаптивності вихованців позашкілля через призму компетентнісного підходу. Габітус : науковий журнал. Вип. 63. 2024. С. 105–110. <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2024.63.17>
- 4. Турбан В.В, Завацька Н.Є., Смирнова О.О., Бровендер О.О., Колісник Р.Я. Емпіричне дослідження прояву емоційного інтелекту у дітей дошкільного віку. Теоретичні та прикладні аспекти психології та соціальної роботи : зб. наук. праць Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. Северодонецьк : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2024. № 3 (65). Т. 1. С. 116–128.
<https://doi.org/10.33216/2219-2654-2024-65-3-1-116-128>
- 5. Ковальчук З.Я., Колісник Р.Я. Психологічні аспекти ухвалення управлінських рішень в умовах впливу загроз: роль емоційного інтелекту керівників. Габітус : науковий журнал. Вип. 71. 2025. С. 254–259. DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2025.71.44>
- 1. Ковальчук Р.Я. Інформаційна гігієна особистості та способи її профілактики. Психічне здоров'я особистості у кризовому суспільстві / збірник тез II Всеукраїнської науково-практичної конференції (20 жовтня 2017 року) / упор. Н. М. Бамбурак. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2017. С. 187–192.
- 2. Ковальчук З.Я., Ковальчук Р.Я. Нейромаркетинг як маніпулятивне середовище сучасного суспільства. Психічне здоров'я особистості у кризовому суспільстві / збірник тез III Всеукраїнської науково-практичної конференції (19 жовтня 2018 року) / упор. Н.М. Бамбурак. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. С. 197–200.
- 3. Савко Н.М., Колісник Р.Я. Роль сценічного мистецтва в покращенні та підтримці психічного здоров'я під час та після війни в Україні. Психічне здоров'я особистості у кризовому суспільстві : збірник матеріалів VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (28 жовтня 2022 року) / уклад. В. С. Бліхар. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. С. 304–310.
- 4. Колісник Р.Я. Позашкілля як форма особистісного творчого розвитку та навчання. Психологія особистості фахівця в умовах воєнного часу та поствоєної реабілітації : матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (27 жовтня 2023 року) / уклад. В. С. Бліхар. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. С. 149–154.
- 5. Колісник Р.Я. Роль сім'ї у формуванні емоційного інтелекту. Виклики толерантності в умовах російської воєнної агресії : матеріали Всеукраїнської науково-дискусійної платформи, яка приурочена до Міжнародного дня толерантності, м. Кропивницький, 16 листопада 2023 року. Кропивницький : ДонДУВС, 2023. С. 185–188.
- 6. Колісник Р.Я. Психологічні особливості стадій розвитку тренінгової групи для підлітків, що зростають в час війни. Війна в Україні: зроблені висновки та незасвоєні уроки : збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції (22–23 лютого 2024 року) / упор. У. О. Цмоць. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. С. 446–448.
- 7. Колісник Р.Я. Розвиток творчої активності підлітків в закладах позашкільної освіти. Соціально-психологічні проблеми гендерної стратифікації суспільства: матеріали XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю) (м. Київ, 12 квітня 2024 р.) / [редкол.: Ю. О.

- Бохонкова (голова), О. Г. Лосієвська, Ю. В. Сербін]. – Київ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2024. С. 201–206.
- 8. Колісник Р.Я., Новацький В.Р., Лавренчук О.В. Психологічний аналіз особливостей становлення особистості у підлітковому віці: гендерний аспект. Соціально-психологічні проблеми гендерної стратифікації суспільства: матеріали XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю) (м. Київ, 12 квітня 2024 р.) / [редкол.: Ю. О. Бохонкова (голова), О. Г. Лосієвська, Ю. В. Сербін]. – Київ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2024. С.206–212.
  - 9. Колісник Р.Я. Вплив позашкільного навчання підростаючого покоління на його подальшу успішність в житті: теоретичний огляд проблеми. Психологія особистості фахівця в умовах воєнного часу та поствоєної реабілітації : матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції (25 жовтня 2024 року) / уклад. В. С. Бліхар. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. С. 176–181.
  - 10. Колісник Р.Я., Савко Н.М. Вплив особистості педагога позашкільних установ на розвиток творчого потенціалу вихованців. Актуальні питання відновлення ментального здоров'я у психологічному вимірі: матеріали І Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених (м. Київ, 11 жовтня 2024 р.) / [редкол.: Ю. О. Бохонкова (голова), О. Г. Лосієвська, Ю. В. Сербін]. – Київ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2024. С.423–428.
  - 11. Колісник Р.Я. Міждисциплінарний підхід до вивчення креативності як рушія особистісного і соціального розвитку. The 12th International scientific and practical conference «Scientific achievements of contemporary society» (June 27–29, 2025) Cognum Publishing House, London, United Kingdom. 2025. P. 238–241. ISBN 978–92–9472–192–1

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0125U004033; 0124U003621

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Калмиков Георгій Валентинович

2. Neorhii V. Kalmykov

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1378-5236

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., 08401, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Завацький Вадим Юрійович
2. Vadym Y. Zavatskyi

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9946-9113

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125237

Місцезнаходження: вул. Гетьманська, Мелітополь, Мелітопольський р-н., 72312, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Черновська Лілія Володимирівна
2. Liliia V. Chernovska

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4636-5577

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка"

Код за ЄДРПОУ: 02125131

Місцезнаходження: вул. Генерала Ляскіна, Лубни, Лубенський р-н., 37500, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чижма Діана Миколаївна
2. Diana M. Chyzhma

Кваліфікація: к. психол. н., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7717-1663

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., 08401, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Харченко Наталія Валентинівна

2. Natalia V. Harchenko

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9958-5226

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., 08401, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Волженцева Ірина Вікторівна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Волженцева Ірина Вікторівна

Відповідальний за підготовку
облікових документів

Сіропол Володимир Олександрович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна